

Ghirlanda di fiori (Antonio Caldara, 1726)

libreto Pietro Pariati, překlad Ondřej Macek

Mirtillo:

Idalba, Elpina, Aretta, o quanto lieto
Qui vi trovo, e con voi Tirsi, e Melinto!
O come in fronte a tutti espresso osservo
L'alto piacer, ch'oggi vostr'alme innonda!
Sì, godiamo, e godete,
Ninfe, e Pastori, a cui nel sen rinuova
Ossequioso amore un bel desire
Di festeggiar la Dea, ch'è nostro Nume.

Idalba:

Dal tuo piacer, Mirtillo,
Tu ben ravvisi il nostro.

Elpina:

E tu ben sai

Quanto è giusto il desir figlio al dovere.

Tirsi:

Dover, ch'è nostra gioja; e che più dolce,
E più grato si fa, poichè è comune.

Aretta:

Se di tutti è l' dovere,
Oggi egual fra di noi sia il gaudio ancora.

Melinto:

E tale appunto egli è. Questo bel Giorno
Merta da noi con il goder gli applausi.

Mirtillo:

Si goda dunque, e vi s'applauda. Il Sole
Più lucido l'adorni. Il giorno è questo
Sacro al Nome d'Aurora; or si festeggi
Con tributi innocenti
Di lieti affetti. Il cor gentil di Lei
Saprà gradire i vostri ossequii, e i miei.
Volgerà sereno il guardo

Più che a i doni, ed a gli omaggi

nostr'alme, e a nostri cori.

In tal guisa il Sole ancora

Bassa nube in cielo indora:

E talora a suoi bei raggi

Cangia in astri anche i vapori.

Idalba:

Ben m'è nota, o Mirtillo,
La gentilezza, onde la Dea si pregia;
Ma qual tributo ad un tal Nome eguale?

Melinto:

Poveri Pastorelli,
Che tutto abbiám da Lei, che offrir potremo?

Elpina:

Cantiam le lodi sue. Cantiam, che appena
Uscendo in oriente ...

Tirsi:

Taci, Elpina, deh! taci. Essa, che solo
Di sua rara virtù si appaga, e gode,
Di labbro lusinghier sdegna ogni lode.

Aretta:

Sdegno, ch'è pur virtude. Un'alma saggia,
Più che nell'ascoltarle
Nel meritar le lodi ha il suo contento.

Mirtillo:

S'offra dunque a la Dea
Qualche dono, che sia
Segno di ossequio; e mostri ad essa, e al Mondo
Quanto godiam di questo Di si chiaro.

Idalba:

Plaudo al degno tuo voto.

Mirtillo:

Idalbo, Elpino, Aretto! Ó, jak rád
vás zde nacházím, a s vámi Tirsiho a Melinta!
Ach, pozoruji, kterak se ve tváři všech zračí
vznešená radost, jež dnes zaplavuje vaše duše!
Ano, radujme se, a radujte se s námi i vy,
nymfy a pastýři, jimž uctívá láska
vnukává ušlechtilou touhu
oslatit naši Bohyni.

Idalba:

Podle své radosti, Mirtillo,
můžeš dobře posoudit tu naši.

Elpina:

A jistě víš,

jak je správné, když dívky touží dostát své povinnosti.

Tirsi:

Toť povinnost, jež je naší radostí, a jež se stává
ještě sladší a milejší, poněvadž je všeobecná.

Aretta:

Jestliže všichni sdílejí tuto povinnost,
nechť dnes mezi námi zavládne i stejné veselí.

Melinto:

Jistěže to tak je. Tento krásný den
od nás zasluhuje nejen veselí, ale i pocty.

Mirtillo:

Radujme se tedy a oslavujme. To nejjasnější
slunce nechť jej okráší. Toto je den
zasvěcený Jménu Jitřenčinu. Nuže, ať je oslaven
nevinnou obětí
radostných citů. Její něžné srdce
dokáže ocenit váš i můj hold.

Upře svůj jasný pohled

spíš nežli na dary a pocty

do našich duší a do našich srdcí.

Takto též slunce

na obloze pozlacuje nízké mračno

a občas svými půvabnými paprsky

promění v hvězdy i cáry mlhy.

Idalba:

Dobře je mi známa, ó Mirtillo,
vlídnost, jíž se tato Bohyně honosí;
avšak jaký dar by byl hoden takového Jména?

Melinto:

Neboží pasáčkové,
máme-li všechno od Ní, co jí můžeme věnovat?

Elpina:

Vyzpívejme její chválu. Zpívejme, neboť jakmile
vycházejíc na východě ...

Tirsi:

Mlč, Elpino, ach, mlč! Ta, která nalézá
uspokojení a potěšení pouze ve své vzácné ctnosti,
pohrdá vši chválou lichometných úst.

Aretta:

Toť opovržení, jež je jí jen ke cti. Moudrá duše
spíše, než aby chvále naslouchala,
hledá potěšení v tom, že si ji zaslouží.

Mirtillo:

Věnujme tedy Bohyni nějaký dar,
který by byl znamením úcty a ukázal jí
i světu, jak se těšíme
z tohoto tak jasného dne.

Idalba:

Tleskám tvému důmyslnému nápadu.

Poiché madre de' fiori è quella Diva
Scelga ognuno di voi qual fior li piace;
Ed uniti in Ghirlanda i fiori eletti
S'offrano al di lei Nome, e al di lei Nume
Per simbolo fedel de' nostri affetti.

Se gentili hanno gli odori,
Se vivaci i lor colori,
Non è de' fiori il merto, è dell'Aurora.

S'offran' dunque i fiori a questa,
Come a Lei, che ad essi appresta
L'umor, che gli alimenta, e gli avvalora.

Elpina:

Con pochi fiori adunque
Adempiuto vedrassi il dover nostro?

Idalba:

Non già il dover, cui sodisfar non lice,
Perché immenso è quel ben, che ne deriva.

Melinto:

Ed immensa del pari è sua bontade.

Tirsi:

Speriamo in questa. Ancorché vile un dono,
Quando è sincer, dal gradimento ha il prezzo.

Auretta:

Con lieti auspicii ancora
De' primi frutti il don Pomona accoglie.

Mirtillo:

E Cerere del pari
L'offerta suol gradir di poche spiche,
Pace di poco latte. Or via, Tu, Elpina,
Col tuo fior da principio a la Ghirlanda.

Elpina:

Siegua il dolce consiglio, e per mio fiore
Scelgo la MARAVIGLIA; e perché accenni
De' sensi miei la riverente Idea
In tributo d'amor l'offro a la Dea.
Quando sorge in ciel l'Aurora

Questo fiore apre sue foglie;
E l'umor, ch'allor ne coglie,
Fa il più bel di sua beltà.

Ma se quella poi si asconde,
Timidetto il fiore a l'ora
Tutte chiude le sue fronde,
Perché aita più non ha.

Nel fiore ho'l mio mistero; e dir io voglio,
Che da la Dea cortese
Ho tutto il ben, che godo, onde somiglia
Al divoto mio cor la MARAVIGLIA.

Mirtillo:

Lodo il pensier, che simil fiore ha scelto
Per esprimer con esso i proprii sensi.

Idalba:

Ingegnosa è l'Idea.

Tirsi:

Cosí nel fior vede il tuo cor la Dea.

Idalba:

Ora tu siegui, Auretta,
E dì: qual è il tuo fior?

Auretta:

La VIOLETTA.

Non alza questo fior superbo il capo
Sovra degli altri. Egli soletto, e umile
Di modestia fa pompa, ond'è ben degno
Che a l'Aurora si doni
Di zelo in prova, e di umiltade in segno.

A l'umile Violetta

Pallidetta

Or vedi come

Somigliante è l'amor mio.

D'ogni fiore
Essa è l' minore;

Ježto je ona bohyně matkou květů,
nechť si každý z vás zvolí květinu, která se mu líbí;
a až vybrané květy spojíme do věnce,
věnujeme je jejímu Jménu a jejímu Božství,
coby neklamné znamení našich citů.

Je-li libá jejich vůně,
je-li svěží jejich barva,
není to zásluha květin, nýbrž Jitřenčina.

Věnujme jí je tedy,
vždyť je to ona, kdo jim poskytuje
vláhu, jež je živí a posiluje.

Elpina:

Několika kvítky má tedy být
splněna naše povinnost?

Idalba:

Nikoli již povinnost – té dostat ani nelze,
protože je nezměrné to dobro, jehož se nám od ní dostává.

Melinto:

A právě tak nezměrná je její добрota.

Tirsi:

Doufejme v ni. I když nízký je dar,
je-li upřímný, vlídným přijetím získává na ceně.

Auretta:

Pomona též odměňuje šťastnými věštbami
dar prvních plodů.

Mirtillo:

A právě tak Ceres
obvykle se zalíbením přijímá oběť několika málo klasů
a Pax trochy mléka. Nuže tedy ty, Elpino,
dej svým květem girlandě počátek.

Elpina:

Uposlechnu tvou vlídnou radu a za svůj květ
si zvolím LASKAVEC. A protože představuje
obraz mých uctivých citů,
věnuji jej Bohyni jakožto dar z lásky.

Když Jitřenka vychází na nebe,
tento květ otvírá své lístky
a vláha, kterou z ní pak pojme
činí jeho krásu nedostižnou.
Když se však potom skryje,
tehdy bázlivý kvítek
svěsí všechny své lístky,
poněvadž nikde nemá zastání.
V tom květu je mé tajemství. Chci tím říci,
že od velkomyslné Bohyně
pochází všechno dobro, jemuž se těším;
proto se LASKAVEC podobá mému oddanému srdci.

Mirtillo:

Chválím myšlenku, která zvolila podobný květ,
aby jím vyjádřila své vlastní city.

Idalba:

Důvtipný to nápad.

Tirsi:

Tak Bohyně v květu spatří tvé srdce.

Idalba:

Nyní pokračuj ty, Aurette,
a pověz, který je tvůj květ.

Auretta:

Je to FIALKA.

Nepozvedá tento kvítek pyšnou hlavu nad ostatní;
on, samotinký a prostý, ve skromnosti nalézá svou nádhru.
Jistě je tedy hoden,
aby byl dán Jitřence
jako důkaz horlivosti a na znamení pokory.
Viz, kterak se podobá
má láska

prosté,
bled'oučké fialce.
Ona je ze všech kvítků
tím nejmenším;

D'ogni Ninfa, e d'ogni core,
Che de l'Alba or plaude al Nome
La più umil mi vanto anch'io.

Mirtillo:

A la Dea, ch'or si cole,
Piace questa umiltà, perch'è suo vanto.

Idalba:

Ed a Lei tanto piace,
Che de' vitali umori, ond'è feconda,
Le benefiche stille ancor tramanda
A miseri virgulti,
E a le più basse erbette.

Elpina:

Provvida, e generosa
Uguualmente si mostra al suolo, e al Cielo.
Qual fior scieglier Tirsi?

Tirsi:

Il GELSOMINO.

Fior ben degno di Lei, perche il candore
Che odoroso lo rende, e'l fa gradito
Simboleggia del pari
La virtù de la Diva, e l'innocenza.

Non l'offro del'Aurora al crine, o al seno
Ma sol di quella Diva io l'offro al piede;
Perché nel suo candor ravvisi almeno
Quello del mio rispetto, e di mia fede.

Mirtillo:

E dal piede gentil con man cortese
Alzerallo l'Aurora
A l'onor di posar su la sua fronte.

Idalba:

Sí, lo farà. Troppo que' doni apprezza,
Donde argomenta il bel candor de l'alma.

Tirsi:

Me felice, se a lei grato è'l mio fiore!

Elpina:

Tirsi, col dubitarne il Nume offendi.

Auretta:

Ma tarda ancor la scelta sua Melinto.

Melinto:

Il mio fiore è il GIACINTO.
Esso per sua beltade, e per sue doti
Già seppe meritar d'Apollo i pianti;

Ed or cambiato in fiore
De l'Aurora sperar potrà il favore.

Di Amor costante,
D'eterno affetto
Verace ogetto,
Specchio bastante
Sarà il mio fior.

L'amabil Diva
Cosí saprà,
Che sempre viva
In me sarà
La fe del cor.

Mirtillo:

Nobil scelta! Or si sappia
Con quali omaggi Idalba
Accoglie un sí bel Nome.

Tirsi:

E con qual fiore un sí bel Giorno onori.

Idalba:

Cedo il luogo a Mirtillo. Io, che proposi
La fiorita Ghirlanda,
Serbo l'ultimo fior per intrecciarla.

Mirtillo:

No, no. Tu scegli pria. Se in vostro nome
Deggio offrir a la Diva i doni vostri
L'ultimo fiore immaginar degg'io.

ze všech nymf a ze všech srdcí,
jež nyní tleskají Jitřenčinu jménu,
se též já honosím největší pokorou.

Mirtillo:

Bohyni, již nyní velebíme,
se líbí tato pokora, neboť je její chloubou.

Idalba:

A tolik se jí líbí,
že blahodárné krůpěje živoucí vláhy,
jež do sebe pojímá, poskytuje též
nebohým ratolestem,
ba i těm nejnižším bylinkám.

Elpina:

Starostlivě a šlechetně
se projevuje stejně na zemi jako na nebi.
Avšak jaký květ zvolí Tirsi?

Tirsi:

JASMÍN.

Květ Jí velice hodný, protože bělost,
která mu dává vůni a činí jej příjemným,
značí právě tak
ctnost bohyně, jako její nevinnost.

Nevěnuji jej Jitřenčiným vlasům nebo hrudi,
nýbrž jej pouze položím oné Bohyně k nohám,
aby v jeho bělosti spatřila alespoň
čistotu mé úcty a mé věrnosti.

Mirtillo:

A od své něžné nožky jej Jitřenka
pozvedne štědrou rukou,
aby jej poctila tím, že si jej vloží do vlasů.

Idalba:

Ano, tak učiní. Příliš si cení oněch darů
čímž jen prokazuje krásnou nevinnost své duše.

Tirsi:

Jak bych byl šťasten, kdyby se jí můj květ zalíbil!

Elpina:

Tirsi, pochybuješ-li o tom, urážíš božstvo.

Auretta:

Avšak otálí ještě se svojí volbou Melinto.

Melinto:

Mým květem je HYACINT.
On si kdysi svou krásou a svým nadáním
dokázal zasloužit Apollónovy slzy
a nyní, proměněn v květinu,
snad může doufat v přízeň Jitřenčinu.

Můj květ bude
pravým znamením
a ustavičným vzorem
stálé lásky
a věčného citu.

Přívětivá Bohyně

tak pozná,
jak je ve mně
věrnost srdce
stále živá.

Mirtillo:

Vznešená volba. Nyní vizme,
jakými poctami Idalba
zahrne to spanilé jméno.

Tirsi:

A jakým květem uctí tento krásný den.

Idalba:

Postoupím místo Mirtillovi. Já, která navrhla
květnatou girlandu,
si uchovám poslední květ, abych ji uvila.

Mirtillo:

Ne, ne. Ty vybírej první. Mám-li vaším jménem
Bohyni věnovat vaše dary,
poslední květ si musím vymyslet já.

Idalba:

Facciasi. Per mio fior prendo la ROSA.

Questa è cara a l'Aurora,

E più se d'onestà cinge le spine;

E di rigore armata

Difende sua beltà da le rapine.

Ogni Ninfa sia qual Rosa,

Che modesta, e in un ritrosa

Ne' suoi rami si nasconde.

Ciò che in essa più s'apprezza,

Non è il don di sua bellezza,

Ma l'odor, ch'essa diffonde.

Or compisci, o Mirtillo

La proposta Corona.

Elpina:

Sollecita il tuo fior la MARAVIGLIA.

Auretta:

Per compagno il desia la VIOLETTA.

Tirsi:

Per seco unirsi il GELSOMIN lo chiede.

Melinto:

Il GIACINTO l'attende.

Idalba:

E la mia ROSA impaziente il brama.

Mirtillo:

A' fiori vostri il SEMPREVIVO aggiungo,

Perché sappia la Dea

L'alma mia del mio fior. Com'egli serba

Sempre uguale il colore, e la fragranza,

Così di sua bontà, del dover mio

Eterna io serberò la rimembranza.

Può mancar al sole il lume,

Non a me l'affetto, e'l zelo

Ver' la Dea, ch'è'l mio piacer.

E sarà senz'acque il fiume,

Si vedrà senz'astri il cielo,

Pria ch'io scordi il mio dover.

Idalba:

Compiuta è la Ghirlanda. Or tu, Mirtillo,

Che ben sai qual mistero

Si asconda sotto il vel de' nostri affetti,

In prò di Noi favella; e di a Colei,

Per cui godiam sí lieti giorni e cari,

Del nostro cor gli arcani; ond'ella veggia,

Che non d'Aurora il Nome,

Ma il suo Nome felice or si festeggia.

Sotto a quello de l'Aurora

Qui s'onora

Il bel Nome, il Nome adorno

Di Colei, che è nostra spene.

Di Colei, che in questo Giorno

Ci raddoppia il gaudio, e'l bene.

Mirtillo:

Soffri per oggi almeno,

Marianna gentile,

Il nostro gaudio, e in un le nostre lodi,

Che pur tue lodi son, non de l'Aurora.

Essa diè campo a noi

Per favellar di te, col dir di lei;

E la GHIRLANDA umile,

Che per lei già intrecciassi, a te sen viene;

Perché come de' fiori essa è la Madre,

Così Madre di noi tu pur ti mostri,

Con l'opre, e con l'Amor. Soffri benigna,

Che in un Giorno sí lieto,

A cui tuo fausto Nome accresce il lume,

Esca a farsi veder la nostra gioja;

E l'esempio di Te, che sí ne affida,

Di Gloria, e di Virtù nel bel sentiero

A ciascuno di Noi fia norma, e guida.

Idalba:

Budiž. Za svůj květ si vyberu RŮŽI.

Ta je Jitřence drahá

a to tím více, že se ohrazuje trny počestnosti;

vyzbrojena přísností

brání svoji krásu před loupeží.

Ať je každá nymfa jako růže,

která skromně a zároveň vzdorně

do svých větévek se ukrývá.

To, co na ní nejvíce se cení,

není dar její krásy,

nýbrž vůně, kterou vyzařuje.

Nuže, dokonči, ó Mirtillo,

zamýšlený věnec.

Elpina:

LASKAVEC pobízí tvůj květ.

Auretta:

Coby po svém druhovi FIALKA po něm touží.

Tirsi:

JASMÍN si jej žádá, aby se k němu připojil.

Melinto:

HYACINT jej očekává.

Idalba:

A i moje RŮŽE po něm netrpělivě dychtí.

Mirtillo:

K vašim květům připojuji NETŘESK,

aby podle něho Bohyně poznala

mou duši. Tak jako on zachovává

stále stejnou barvu a vůni,

tak si já uchovám věčnou vzpomínku na její dobrotu

a na svou vděčnost.

Může se slunci nedostávat světla,

nikoli mně citu a oddanosti

k Bohyni, jež je mým štěstím.

A spíše bude řeka bez vody,

bude vidět nebe bez hvězd,

než bych já zapomněl na svůj vděk.

Idalba:

Dokončena je girlanda. Nyní ty, Mirtillo,

který dobře víš, jaké tajemství

se skrývá pod rouškou našich citů,

promluv v náš prospěch a odhal té,

díky níž se těšíme tak veselým a šťastným dnům,

tajnosti našeho srdce. Ať vidí,

že nikoli jméno Jitřenčino,

nýbrž její šťastné Jméno je nyní oslavováno.

Pod jménem Jitřenčiným

zde se uctívá

krásné Jméno, Jméno půvabné

té, jež je naší nadějí.

Té, která tohoto dne,

znásobuje naše plesání a štěstí.

Mirtillo:

Strp alespoň pro dnes,

Marianno ušlechtilá,

náš jásot a s ním i naši chválu,

jež je přece tvojí chválou, nikoli Jitřenčinou.

Ona nám poskytla příležitost

promlouvat k tobě tím, že jsme mluvili o ní.

A prostá GIRLANDA byla spředená

nikoli pro ni, nýbrž patří tobě,

neboť jako je ona matkou květů,

tak Ty se projevuješ jako naše matka

skutky a láskou. Strp vlídně,

aby v tento tak veselý den,

jehož jas rozhojňuje tvé šťastné jméno,

vyšla najevo naše radost.

A příklad věrnosti, kterého se nám od Tebe dostává

budiž každému z nás pravidlem a rádcem

na krásné stezce slávy a ctnosti.

Tutti:

Questo è'l Giorno festoso, e sereno

Che ne invita a le gioje, a i contenti.

Questo è'l NOME felice, ed ameno,

Che dimanda gli applausi innocenti.

Vŕichni:

Toto je sváteční a jasný DEN,

který nás zve k veselí a radovánkám.

Toto je JMÉNO šťastné a půvabné,

jež si žádá nevinné chvály.